

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
 Felévre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap szerkesztéséhez, mint a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petsor . . . . . 5 kr
 Kétszeri közlésnél . . . . . 4 kr
 Háromszori közlésnél . . . . . 3 kr
 Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt-térben minden garmonsor díja 10 kr.

Hogy orvosoljuk a bajt?

Nem mai jelenség a buzaárak hanyatlása, és a nemzetgazdára nem is meglepő. Hiszen már a 70-es évek vége óta fokról-fokra száll lefelé az ár, míg végre az idejé panique teljesen leszállította nemcsak a buza, hanem az összes gabnafajok árait. Sajnos, hogy ezen jelenség éppen Magyarországra, mely őstermeléssel foglalkozik, rendkívül káros, mert a nemzeti jövedelemben érezhető hiányt fog képezni azon árkülönbséget, mely a jelenlegi és a 70-es évek árai közt felmerül. És a mostani konjunkturák mellett nincs is arra kilátás, hogy az árak alaposan javuljanak, mert évről-évre nagyobb a gabua productiója, anélkül, hogy a consumptio arányos növekedést mutathatna. A gyakorlat megczáfolja Mathus azon teoriáját, hogy az élelmi szerek és az emberiség mértani arányban szaporodik, mert éppen az ellenkezőjét látjuk. Az ekevas évenként új meg új szűz talajt hódít, új gabonaterületek tárnak fel és a föld ellenkező sarkairól gyülemlik a gabona Európa fogyasztó piacaira, hogy a mienknek árát lefelé szorítsa.

Minden évben tetemesebbek a múlt év készletei, melyek az új termés árát leszorítják, és a nemzetközi verseny mindig lejjebb és lejjebb nyomja az árakat, miben erősen segítik az oly olcsóra reducált szállítási díjak.

Magyarország, mely a 60-as és 70-es években kiváló szerepet játszott Közép- és Nyugat-Európa élelmezése körül, mindinkább háttérbe szorul, és ma már kifejtett liszt és szesz iparának köszönheti, hogy gabonáját még a mai nyomott árakon is értékesítheti.

Változásra nincs kilátás, azért mind az államnak, mind a sujtott gazdának gondoskodni kell arról, hogy a nálunk tetemes költséggel járó földmívelés jövedelmezőbbé tétessék, mert a jelenlegi árak mellett, tekintetbe véve a föld folyton emelkedő árát ez rendkívül csekély.

Az állam kezében hatalmas eszköz van melylyel bizonyos fokig ellensúlyozhatja a sülyedő árokat, és ez a közlekedési eszközökben áll. A magyar vasuti politikának köszönhetjük, hogy ma a vasuti tarifák meghatározása teljesen az állam hatalmában áll, és módjában van azokat még mindig reducálni, és ezáltal lehetővé tenni a concurrentiát a magyar terményeknek.

Már idáig is jelentékenyek azok az áldozatok, melyeket az állam e téren hozott, de még mindig szükséges, hogy engedmények történjenek, mert tarifáink még mindig aránytalanul magasak a gabnatermelő országokéhoz képest.

Feltehető a kormányról hogy az legkevésbé sem fogja elmulasztani kötelességét de ez nem elengedő, szükséges, hogy a gazda maga is cselekedjék, és ne magától az államtól várja a segílyt.

Mai gazdaságaink kiválólag a buza termelésre vannak fektetve, és ha ezen termék aratása nem kielégítő, vagy ára alacsony, már kárral végződik a gazdasági év. Azon kell tehát lenni, hogy ne legyen a buzatermelés oly óriási mérvű, és használja a föld termőerejét azon a sokféle termény előállítására, a melyek mind keresett cikkek a forgalomnak, és fordítson gondot az állattenyésztésre, mely ma legjövendőbb forrása a mezőgazdaságnak. (Ar. Hr.)

Mameluksági jutalmam.

Levél a szerkesztőhöz.

„Mit? mameluk? kérditek megütközve. Hát bizony csak szebb lesz azt a kedvezményt, melyben bizonyos helyütt első és utolsó személyes kérvényem nyomán részesültem, a mamelukság alatt értett trivialis viszonyitanom, semmint a hazának, nemzetnek, egy életen át tett szolgálattal, melyeket csak nyomorultak szoktak anyagi hasznosokká fejében teljesíteni. A „mamelukság“ egyébiránt egy dévaj barátom leleménye.

Rövid a história. Elmondom, ha olvasóidat nem terhel.

Jól tudjátok, hogy megtámadott*) idegrendszerem miatt, alkalmat s tért nyitván egy fölötté előnyös személy cseréhez, szögge akasztottam az iskola gondjait, s már június vége óta kezdtem volna a főgymnasium élete helyett elvalahára a magam életét s egészségét dédelgetni, — mihez minden oldalról ajállottak: tegyek erre arra, ha nem is éppen kéjtakat, minökhöz nincs elég úri érzékem, legalább szórásztó kirándulásokat, összekötve ezeket, hogy elememben maradnék, érdekesebb iskolák s tanferfiak tanulmányos látogatásával; — „hisz ily ember ily járásban a magyar államvasutaktól csak kap valami utazási kedvezményt.“ Folyamodtam is legott egy a m. államvasutakra szóló időleges féljegyért, és sejtven hogy nevem már Szentandrás-tól ismeretlen, bátoroktam tanukép ő exljára a közokt. m. k. miniszterre hivatkozni, mint ki a tölem származott felterjesztvények hosszú sorából kénytelen tudni: ki — mi vagyok? (értsed hogy sem iparlovag, sem Rothschild nem vagyok) de hát a m. kir. államvasutak igen t. igazgatósága, úgy lévén neki meghagyva, folyamodásommal elutasított magához a közm. és közl. ministerhez. Töprengedtem: ne tegyem-e a folyamodást Trefort Ágoston ő exlja útján; de végre így gondolám fel a dolgot: „Feltéve, hogy ily kombinált egészségi s tanulmányi célra általán törvényileg tiltva nincs időleges féljegyért adni, (miről, megvallom biztos tudomásom nincs) egy elég hivatkozás lesz tölem

*) Bocskásk meg a germanismust orthologusaink; mert én itt csak is mint orvosomtól használt műszót idézem

a nmlgú szakminiszter magas culturális érzékére és hazafiságára, ha világosan oda írom, hogy egy tanferfi a folyamodó, ki innetül 40 évig szolgálja szük fizetés mellett a magyar tanügyet. „Nem teljesíthető,“ felelte valaki ő Nagyméltóságának „meghagyásból,“ oly merev röviden, hogy bevalnék egy osztrák bürocrata laconismusanak. Hirtelen lekaptam fejemről a kékbárszony sapkát a nagy tisztelet és ámulat mián, mondván: „Most gyere Rohonczy! Csak a miatt csóváltam egy darabig a fejemet: mért hogy ezt a koszoruzni való szigort egy szegény beteges tanferfiú ősz fején bizonyítják meg? Node ez a fejesóválás már pár hét óta helyt engedett a törvény iránti fejbajtásnak. Ma azonban egy tehér-zsinóros dolmányu szolgál ily szavakkal toppant be hozzám irattal a kezében: „Tisztelek assan Gyuláról, — itt küldik a fi—fi—“ „Fél-jegyét, ugy-e jó ember!“ segítém ki az akadozót. Hát mégis! (gondolám) s ezzel megnyitván a titokzatos iratot, csakugyan talállok, de mit? „fi—fizetési meghagyást“ azért hogy, jámbor fővel szegénységi ügyre vélvén, egyik folyamodványon nem ragasztottam fel az illető bélyeget, — s feljuttat emlékezetembe az a Bach-huszároktól hajtott szó: „tudatlan fizess!“ De egy igen okos barátom így fejtegette meg végre az egészet: „mameluknak ilyen féljegy jár.“ Megnyugszom benne s másoknak leírom mulatságos okulására.

Tatay István.

Költségvetés,

Szarvas községének 1885-ik évi közigazgatási bevételei és kiadásairól.

A.) Bevételek.

Az 1884-ik évi pénztár maradvány — —
 A község háza (1083 - 85) hrzi szám
 a.) kir. járásbirósági helyiség bére 425 —
 b.) kir. adóhivatal helyiség bére 300 —
 c.) járási szolgabirósági helyiségért 50 —
 Bikaakól épület 2788. 2831 - 33 hrzi sz. 40 —
 Piactéri lakház 3407—8 hrzi szám.
 a.) kir. csendőri laktanya helyiségért 425 —
 b.) Gaál Somától a kert után 208 —
 Város melleke:
 a.) betleheimi 55¹⁴¹⁰/₁₆₀₀ hold 3986 hr. sz.
 24⁷⁶⁰/₁₆₀₀ hold haszonbérében 633 88
 23⁶⁰⁰/₁₆₀₀ „ „ 586 08
 6¹⁰/₁₆₀₀ „ „ 156 48
 2⁴⁰/₁₆₀₀ „ „ 82 23
 b.) szántó (4067 hrzi sz.) 4¹²⁴⁰/₁₆₀₀ hold 48 62
 c.) „ (4009—4010) 7¹⁰³²/₁₆₀₀ „ 62 38
 d.) „ (4024 hrzi sz) 970 öl 18 60
 e.) „ (4042. 4051.) 4⁷⁴¹/₁₆₀₀ hold 89 59
 Községi faskert (4059 hr.) 2¹⁵⁷⁰/₁₆₀₀ hold 20 —
 szántó (4065 hr.) 1⁹⁶¹/₆₀₀ hold 24 —
 Fásrét (4072 hr.) 14¹¹³⁰/₁₆₀₀ hold 15 —
 „ (4082 hr.) 61⁹⁰⁰/₁₆₀₀ hold 50 —
 Kaszáló (4137—39.) 381⁴⁰/₁₆₀₀ hold 100 —
 Kenderföldek (8086—88 hr.) 504 öl 6 95
 Voltjegyzői tanyaföld (11904—907) 59¹³⁹/₁₆₀₀ h.
 a.) 30¹⁵⁰⁰/₁₆₀₀ hold bérében 459 —
 b.) 28³²⁹/₁₆₀₀ „ „ 369 —
 Jegyzői ugar (14494 hr.) 6⁷⁸²/₁₆₀₀ hold 113 95
 Ugar (13439 hr.) 2⁶⁴⁰/₁₆₀₀ hold 36 —
 Legelő (16380 hr.) 2¹²⁰⁰/₁₆₀₀ „ 24 —
 Gazdasági kert (16801—04 hr.) 11⁴⁷⁶/₁₆₀₀ 42 34
 Sovány düllői szántók (10203—05 hr) 77 hold:
 a. 26⁸⁰⁰/₁₆₀₀ hold bérében 755 60
 b.) 19⁴⁰⁰/₁₆₀₀ hold „ 544 —
 c.) 19⁴⁰⁰/₁₆₀₀ hold „ 467 20
 d.) 12 hold „ 326 —
 Előfogatózsból 200 —
 3 községi bika árából 400 —
 Bika használatáért 210 —
 Bikazugá vadászati jogért 14 —
 A határbeli magánföldek vadászati jog 248 50

Urbéri korcsmáltatásért 4 jog után	1752	21
Behajthatlanná vált községi adóból	177	39
Gabona mázsalásból	40	—
Labasjóság	5	—
Állami menek tartásáért	374	—
Adóvégrehajtási díjakból	375	—
A községi földek után bérlők által fizetendő országos adó fejében	675	81
Árvtári kezelési díjak és a tartalék alap kamataiból	802	39
Bevétel összege:	12655	19
B.) K i a d a s.		
A község állami adója	1795	60
Tiszti fizetések	11850	—
Cselédségnek készpénzben	4648	—
Cselédségnek ruházatra	1190	—
Napidíjak és utazásokra	1400	—
Irodai szerekre	500	—
Világítás városaházán	100	—
Községi épületek fentartása és építése	1000	—
Községi épületek tűzkar elleni biztosítása	60	56
Helybeli főtanodára	840	—
rom. kath. iskolára	100	—
izrael. iskolákra	40	—
ismétlő iskolákra	650	—
szervezendő ipar-iskolára	720	—
Pallók, járdákra	1500	—
Dobogókra	500	—
Ártér utáni kirovás	255	99
Víz puskák szakértői gondozása	40	—
A külső piacsteri kut ujbóli építése és szivattyússá alak.	300	—
Szerbtövis irtása	40	—
Segélyezés és könyöradományokra	30	—
Helybeli kórház és ápolóháza	1820	—
Mesteremberek és kereskedők	1000	—
Községi lovak részére abrak áraban	1028	—
Bikaborjuk vételére	400	—
Állami csődörések élelmezése	135	—
menek ellátása márcz—június havakba	374	—
Világítás 41 utcái lámpával	625	—
Kataszteri munkálatokra	500	—
Jejzói nyugdíj-alapra	366	34
Adóhátralékok leírására	177	39
Előre nem láthatókra	2500	—
Kiadások összege	36485	88
Kiadások tesznek	36485	88
Bevételek tesznek	12654	19
Hiány	23841	79

a mely összeg községi adó ezimen rovattik ki.

Városi közügyek.

32907/1884. Aug. 27. tartott miniszteri tanács jóváhagyta a Szarvas város és a M. kir. állami közmunka és közlekedési és pénzügyi miniszterekkel 1974. július 8-án kötött mür-szarvasi vasút garanzciának megváltására kötött szerződést. Ezen örvendetes hírrel kapcsolatosan közöljük az immár örveendő kölcsönre vonatkozó s a képviselő testülethez benyújtott következő jelentést:

Tisztelt községi képviselő testület!
118/884. közig. szám alatt nyert megbízatásomhoz képest tájékozom magam a hazai pénzintézetektől Szarvas városa részére kieszközölendő 140000 frt kölcsön módoszatait illetőleg.

Mintthogy községünk fenti összeg fedezetül szolgáló ingatlanokkal nem bír, a jelzálogkölcsön eszméje föltétlenül elejtendő.

A község, mint erkölcsi testület és jogi személy több pénzintézettől nyerheti a szükséges kölcsönt. Hogy melyik lenne jutányosabb, ezen kérdést helybeli szakértőkkel megbeszélhetjük volna ugyan, azonban nem léven meghatározva az idő, melyre a kölcsönösszeg fölveténi szandekoltatik, igen természetes, hogy a megbeszélés feleslegessé vált azon köztudomású tény folytán, miszerint a kölcsön annál jutányosabb, minél hosszabb időre köttetik s megfordítva, minél rövidebb időre vétetik aránylag, annál többre kerül.

Községnek mint erkölcsi testületnek nem készpénz, hanem záloglevél-kölcsönt ad több intézet s ezek közül különösen a pesti hazai első takarékpénztár és a magyar jelzálogbank e tekintetben megállapított kölcsönei érdemelnek figyelmet.

A pesti hazai takarékpénztár 98%-től körüli leszámítással 40 és fél évre nyújt kölcsönt olyképen hogy az évi 6 1/4 %-tólival teljesen törlesztetik, s hogy az adósnak tetszésére van hagyva a kölcsönt a kikötött határidőn belül is visszafizetni vagy arra részletezéseket teljesíteni, úgy azonban, hogy részletes által egy vagy több tökérszlet maradék nélkül kiegyenlített, s hogy ezáltal csupán a kölcsön tartama rövidített meg, — e kölcsönrel a kamatok és tökérszletek készpénzben fizetendők, a rendkívüli törlesztések vagy a maradókéke lefizetése azonban kamatozó kötvényekben is eszközölhető.

A magyar jelzálogbank szintén kötvényekben s általa készpénzül leszámítással nyújt kölcsönt. 50 évre 97%-li leszámítás mellett 5-65%-li 40 93 „ „ „ 6. 25 „ 30 „ 93 „ „ „ 6. 80 „ évi járulékkal mellett. 30 évre azonban nem szívesen ad.

Tekintettel a bizonytalan jövőre, vidékünknek közterhekkel eléggé sújtott voltára, a nyers termények alacsony árára a vasutnak a messze jövőben az ezutáni nemzedékek érdekében is létesítésére, legajánlatosabbnak mutatkozik a pesti hazai első takarékpénztár kölcsöne 40 és fél évre. évi 6 1/4 %-li törlesztéssel, melyből Orosháza és Körös-Ladány megyéinkbeli községek is földveteli és regale italmérsi jogmegváltási szükségletök fedezésére kölcsönt vettek. 140000 forintot véve föl, évenként 8750 frt lenne töketörlesztésül és kamat fejében e kölcsönrel fizetendő s jó években tetszés szerinti összeget lehetne a töke kisebbitésére s illetőleg a kölcsön időtartamának megrövidítésére fordítani. Vagyok Szarvason, 1884. szept. hó 11-kén tisztelettel Haviár Dani, képviselői tag.

Ujdonságok.

— **Értesítés.** A helybeli iparos tanulók iskolájában holnap kezdődik a tanítás a beiratások még ma d. u. 2—6 óráig a Csernák-féle magyar iskola helyiségében tartanak. Törvény értelmében minden iparos gazda tartozik tanonczát beiratni az iskolába. Szarvas aug. 31. 1884. Az ipar iskolai igazgatóság

— **A tanyai tanítók fizése.** Mintán a helybeli ev. egyház tanyai iskoláinál — az okleveles pályázó tanítók csekélyszáma miatt valamennyi ily tanyai iskola okleveles rendes tanerőkkel ellátható nem volt, a presbiterium a f. hó 8-án tartott gyűlésén a rendkívüli ideiglenes tanítók fizetését ez idő szerint évi 150 frt és 15 köből buzában állapította meg.

— **Szabályzat a tanvai iskolázásra.** Ugyancsak ezen iskolák túltömöttsége, mint a kifelé való terjeszkedés jele, mindinkább agasztóbb levén, a presbiterium ezen túltömöttségnek gátat vetendő, elhatározta a legközelebb egy szabályzatnak kidolgoztatását, melyben megállapítatnék egy-egy ily külső iskolának tan-köre, valamint az is, hogy mely szülőknek engedessék gyermekeiknek ott künn való iskolázatása, mindenesetre a vagyonosságára és a birtok helyére való tekintettel.

— **Számvevő az ev. egyháznál.** Az ev. egyház gondnoki számadások vizsgálójául, a néhai Szlovák Soma helyére, Opauszky Gábor tanító választotta meg.

— **Egyházi végrehajtó.** A több év óta nagy összegre szaporodott egyházi adó-hátralék behajtásáról a helybeli evang. háznak kellvén gondoskodnia, ez okból egy végrehajtói állomást szervezett 200 frt és 6 köből buza fizetéssel s végrehajtóul több pályázó közül Bobvos Pál választott meg.

— **Kiküldöttek az esp. gyűlésre.** A szept. 23-án Tót-Komlóson tartandó Békés-Csanádi espreességi közgyűlésre kiküldetnek a sarvasi ev. egyház kebeléből az elnökségen és gondnokon kívül Dajcsensmid Samu és Szrnka János presbiterek.

— **Eljegyzés.** Horváth Antal városi tanácsnok Nagy Körösről, a napokban jegyezte el magának városunkban a kedves, művelt Pónyiczky Julia kisasszonyt. Szerencse kívánatainkat fűzzük a kötetendő frigyhez.

— **Kinevezés.** Lukesch Flóra kisasszony okleveles polg. isk. tanítója a kapuvári állami polgári leányiskolához lett kinevezve. Fogadja őszinte gratulációinkat.

TÁRZA.

Oh a titkon szenvedők . . .

Oh a titkon szenvedők —
Egymást mélyen megismerik ;
Bubánat van szivedben is, — érzem én ;
Fájó szívem abból merit,
Türelemet és vigasztaló érzeményt . . .
Bánatodról nem beszélsz . . .
Vagy látszólag : nyugodt . . . hideg . . .
E szinlelés keservesb a panasznál,
Oly jó szívet — mint a tied
Tovább miért hervasztanál, kinoznál.
Gyötrelmidért ne okold
Tenmagadat szerény lélek ! . . .
Gyógyitson meg a bizalom és a hit !
E kettő, — mit hön remélek —
Szeretni és — szerettetni megtanít.
Öntsd ki szíved búját,
Tárd föl sebét kebelednek ! . . .
Légy irántam bizalommal, — — oh ne félj,
Azza! vissza nem élendek
Van keblemben férfi erény és erély !
Tárd föl kebled rejtekét —
Ráhajolva bus keblemre —
Hogyne fájjon miattad is a szívem ;
— S hogy tetszését ránk lövellje
A z ! . . . ki szeret, mert teremtett, —
[szent-hiven.
Sird ki magad keblemen ! . . .
Emeld szíved föl az égbe ! . . .
Hidd hogy szívünk új élete feltámad !
Célhez érünk . . . egymást érve . . .
S nem fáj szívem temiattad s utánad. —
Ballamáttyás.

Miképen történt az, hogy Siprák Máté majd ternót csinált?

(Elbeszélés.)

Mindig mondogatta szegény boldogult Siprák Máté, még mikor itt e földön akart boldogulni, hogy nem olyan nagy bolondság az a lutri, mert hiszen az bizonyos, hogy számok jönnek ki az is bizonyos, hogy ha valaki — „teszem fei” — olyan „reskontót” mutat be, a melyen a kijött számokból legalább kettő vagy három ott van, — a szerint, amint „cékót” vagy „ámbót” tett legyen, biz ott kifizetik neki a pizecskét ha pedig fizetnek, akkor az nem bolondság.
— A földolog volna — úgy mond — ezeket a számokat eltrafálni ; aki nem tesz a lutriba, az sohasem találhatja el haszonnal, de aki „reszkiróz” — a' biz néha nagyon közel jár a nyereshez.

Lám a multkor is, majd meg nyerte a lutrit. Azt álmodta t. i. hogy látott egy tükörben aranyos irással először is egy nagy nullát, utána egy 8-as, aztán 34-es, meg 22-es számot. Fölébredt, de nem nézett mindjárt az ablak felé, mert tudni való dolog, hogy a világosság elzavarja azt, amit az ember álmodott, úgy, hogy azután nem emlékszik rá. Hó! őt nem lehet rászédni! tapasztalt komával van az álomnak dolga. Ő ha felébredt, mindenekelőtt „rekonstálja” azt, hogy fel van ébredve, teszi pedig ezt akképen, hogy az ágya fejénél levő vak ablakból előrántja a papamorgós üveget, — a keze már úgy tudja a járást, akár csak bajusz pödrésre volna kommandirozva, — az üvegből aztán behunyt szemmel húz. Erre azután kétségtelen logika : aki iszik, az nem alszik aki nem alszik, az fel van ébredve, s aki fel van ébredve, az gondolkozhatik anélkül, hogy álmodnék.

Ezuttal is, amint az ébredés a szokott módon konstatálva volt rákialt szokása szerint a Gyurka inas gyerekekre, a reménybeli csizmadia atyamesterre.

— Gyurka !

— Igen is, — riad fel ez rohanva a kemenche padkáról, ahol a nagy és kis czizmakról s igazi vajas kenyérről szokot almodozni.

Tessék !

— Irj, szól a mester. Gyurka már tudta, hogy a darab papir és a palajbász, miért van ott a majsztram ágya mellett levő ladan. Igen is irok.

— Mit irsz ? kérdi még mindig behunyt szemmel a mester, a ki megnem tagadhatta tréfás mivoltát.

— Semit kérem, hanem . . .

— Igen is semmit, ird fel a semmit fiam.

— A semmit ? — vigyorog a fiu — már az felvult irva.

— Nem értesz fiu, hijába jársz az ismétlőbe — hogy írja a tanító ur a semmit ?

— S, e, m, m, . . . kezdi a hangoztató módszer szerint Gyurka.

— Szamár ! az nem semmi, az igenis „semmi”, de a számoknál a semmi sokszor nagyon sok.

— Hát a nullaat ? csudálkozik Gyurka.

— Azt hát, ebugattát, csak hogy rajóttél már egyszer ! no siess mert elfelejttem ; tehát egy nagy nulla.

— A nagy nem fér el . . .

— Te boglyas ! hát amilyen elfér ; de meg több is lesz, tehát sporolj, amint dukál !

Gyurka felirta a nullát szép czizmatalp alakút, azután jelenté, hogy megvan !

— No most egy kicsit árrebb 8-ast oszt 34-et, ugy 22-öt.

— Megvan !

— Hoczi, szól a mester, mármost felnyitva szeméit — no jólván.

Az öltözködést ezután pár percz alatt „megcselekedte” s az üvegből még egyet húzott, fejcsóválva, hogy az ébrenlét bizonyítsa sokba kerül, tehát behunyt szemmel hogy is ne ? majd meg.

— **Meghívó.** A békésmegyei régészeti és művelődési társulat máj szept. 15-én d. u. 4 órakor Gyulán a vármegyeház dísztermében nyilvános felolvasással egybekötött közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Megnyitó beszéd. Göndöcs Benedektől. — Két feledésbe ment békésmegyei helység, Karácsonyi Jánostól. — Főtükári jelentés Zsilinszky Mihálytól. — Elnöki zárszó. A közgyűlés után igazgató választmányi gyűlés fog tartatni. A megyei közművelődés ügye iránt érdeklődő közönséget mind a két gyűlésre ezennel tisztelettel meghívjuk. Gyulán, 1884. szept. 4-én. Zsilinszky Mihály főtükár. Göndöcs Benedek. elnök.

Képviselői közgyűlés. Városunk képviselő testülete szept. 19-én pénteken közgyűlést fog tartani. Egyedüli tárgya annak eldöntése, hogy a vasúti garanciára felveendő 140.000 frt. kölcsön hány évre szóljon?

Színészet. A városunkban működő Saghly Zsigmond színtársulata által f. hó 6-án adatott: A szép leányok; fővárosi életkép 3 felvonásban, dalokkal; írta Csiky G. — 7-én: Czigány Panna; eredeti népszínű 3 felvonásban; írta Almásy Tihamér. Zenéjét szerző Serly Lajos. — 8-án: A tót leány; eredeti népszínű, dalokkal, 3 felv. írta Almásy Tihamér. — 9-én Kremer Sándor jutalmául: Milliót egy szalmakalapért; énekes bohózat, 3 felv. írta Jun. fordította Deréki. 10-én: Nezd meg az anyját, vedd el a lányát; eredeti vígjáték 3 felv. írta Bereczik Árpád. — 11-én: Üdvöske, operette, 3 felv. zenéjét szerző Andrák Edmund. — A Saghly társulatát inkább az összhangzó játék, mint egyes tehetségek magasabb volta teszi erőssé. Az első énekesnő Erdei Berta tiszta tömör hanggal s jó kiejtéssel énekel, alsóbb hangjai azonban kissé színtelenek. Főelőnye hogy mindig jó kedvvel játszik s játékaival fellányozza a közönséget. De ép ezen könnyű véralakánál fogva, melyebb szenvedélyek kifejezésére kevésbé alkalmas. — A második énekesnő Pálffy Nina kevésbé erős, de igen kellemes hanggal bír. Hangja a felső rétegekben tisztán eseng, közép és alsó fokon pedig hánatot tud megragadólóg kifejezni. Alakja csinos, játéka nem annyira mesterkelt fogásokkal, hanem természetességével fogva hat. Különben még csak 2 éve működik a színpadon; fiatal, előtte áll adicsőség mezején, melyen lírvirágot szedhet gyönyös koszoruba. „A szép leányok”-ban szépen előadott népdalait nem lehet könnyen felejteni. — A társulat naivája Fabiáné szerepkörének egészen megfelelő, s kevés vidéki színpad dicsekédhetik ily

ujra a számokat nézte át irándó könyvecskéjébe, ahol minden képzelhető szám megvolt.

— Node most már bizonyos, mondja teljes meggyőződéssel, arany számok a tükörben! arany amint az álmos könyv mondja: egészségesnek nyereség, hál' Istennek kutya -- hajom! tükörbe nézi: nagy öröm ez már ki jön, meg-eszem a fejem ha ki nem jön. Tjhül teringettél! de a nulla. a nulla — hová tegyem? nulla = semmi, semmi magában semmi semmit nem lehet lutriba tenni. Igen, de mit jelent? Semmi sem oly bizonyos mint, hogy ezek a számok kijönnek? vagy, hogy előbb jön ki a semmi, mint ezek a számok? ah boldonság, az nem lehet, mert biz ezek még először kijönnek, vagy . . . igen igen ez az, bizonyos, hogy úgy van, öt szám jön ki t. i. de a másik kettő e mellett a három mellett semmi, vagy is az a kettő nem bizonyos, azzal bizonyos „svindli” lesz, jól van, de engem nem fogtok most az egyszer rászédni! De hátha nem is nulla, hanem „Ó”? Akkor bizonyosan azt jelenti, hogy ezek német számok és „Ofen” — tehát a budai lutrira szólnak. Jól van legyen budai, hja! híjába kénytelen vagyok a hazait megkárosítani.

Ilyen okoskodás meggyőzőné a fináncz ministert is, Máté, furfangjának tudatában hamisan mosolygott, s műhelyéből az asszonyhoz s a gyerekekhez be sem nézve, „lantolt” a lutri felé.

A lutris boltban már jól ismerték, nagyon sokszo. megfordult ottan, s a kis inas gyerek is kérdezte „hogyan van Máté bácsi?” s ő mindenkor szépen felelt, hogy köszönöm kérdését, hanem mikor is lesz a budai huzás. Tudja ő azt, hanem hát nem szükséges azt mindenkinek tudni, hogy tudja.

— Szombaton Máté bácsi, szól a segéd, s úgy halljuk, hogy nem jót sejtene odafent, alig-é a valami baj nem éri a lutrit, mert a multkor csupa nullás számok jöttek 20, 40, 50 stb. a pedig nem jó jel.

szép és kedves ártatlannal, mint a milyennek ő tudja magát mutatni. Durczasság, kandság szájba tett ujjal és leeresztett szemhéjjal, valamint az öröm, egyaránt illik neki. — K. Rónai Karola, a tragica akkor legjobb, mikor vig szerepet játszik. A „Czeccil házasságában” egyhangú volt játéka, mi annak tulajdonítható, hogy finoman árnyalni nem tud, nagyobb drámai erő kifejtésre sem testalkotása, sem reszkétös gyenge hangja nem teszi őt képessé. — Conréd Marietta előkelő testhordozása, valamint kisebb szerepekben bemutatott alakításai is tetszenek. Leghálásabb szerepe volt a „Nézd meg az anyját vedd el a lányát” színi vígjátékban a Homokiné szerepe, miért méltán érdemlé n. e. g. a tapsot — Ságiné jó zsidó urhölgy volt az „Egy milliót egy szalmakalapért” bohózatban; de a vasgyárosnak nem tudtuk elhinni, hogy ő bele szerelmes lehessen. A tót leánybeli harpia menyecske pedig épen nem az ő gyöngéd természetéhez való. Ha szükség volt az ő fellépésére, úgy inkább a kuruzsló asszonyt kellett volna elcserélni Conréd Mariettától, ki különben ezt is kitünően adta. (Jövőre folytatjuk.)

Tukoray Loránd tehetséges komikusnak jövő kedden tartandó jutalomjátékára felhívjuk a közönség figyelmét. A darab, melyet e czélra választott az: Utolsó levél, Sardou Victortól.

Irodalom és művészet.

Képes Családi Lapok. A 50. számának tartalma: Két szív története: elbeszélés, írta Kunhegyi Miklós. (folt. köv.) — Emlékszel-e? . . . költemény, írta Antal János. — Női bosszú; elbeszélés az orosz udvari életből, Sacher-Masoch után írta Szelim. (vége.) — Dráma a tengeren. — Kirándulás a dobsinai jégbarlanghoz, írta Senger János. — Heti tárcza. A m. kir. operaház személyzete; írta Basilió. — Egy hajszál; rajz Szöllősy D.-tól. — A lányka vallomása; Reinick K. után németből fordította Don Césár. — Képmagyarázat. — Mindentéle.

Képeink: Indiánoktól megtámadva. — Tenger parton. — A villamfény.

Melléklet: A „San Sehesan” című regény 145—160 oldala. — Mai számunkhoz van mellékelve a „Nővilág” szeptember havi száma.

A horitékön: Heti naptár. — Sakk-talány. — Szám-rejtvény. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — Feleletek. — A kis lutri huzásai. — Hirdetések.

Előfizetheti: Mehner Vilmosnál, Budapest.

— Meghiszem azt, gondola Máté s még inkább megerősíté kombinációit, s talán mosolygott volna. ha azt ily komoly cselekedet megengedné. Nem ő nem mosolygott, hanem sietve végezte dolgát mondván:

— Tegye be csak, hallja, ezeket a számokat, szól oda nyugtva a czédulát, de bekuldjék, mert nem szeretném ha elkésnék (bár már itt volna a pénz, gondola mert nem a legjobban állunk odahaza). S ezzel, a biztos győzelem reményében, zsebre téve a „reskontót” távozott. Természetesen, azon gondolkozott, hogy nem sokára majd oda se hederit a lutrinak, másképen kezeli a pénzt, csak ez meglegyen, no hisz ez már bizonyos oda adja pénzét igyekező embernek kis kamatra, a mesterséget tán nem is folytatja . . . hát a szegény Gyurka inással mi lesz? az majd cselédség után néz, urrá teszem a gyereket, nem koplal mint eddig. Az asszony is, oh! kicsiny hitű asszony! de megbánja a szemrehányást szegény nem kunyorál husra pénzt, kiadom neki hetenkint vagy magam nyitok mézszárszékét . . .

Hohó! Máté „pocska!” (tótok közt lakott szegény) még ennyire nem vagyunk sohajj észre véve magát, nem mintha feladná a reménységet de eszibe jutott, hogy nem jó előre nagyot tervezni mert az elrontja a dolgot! Hja! híjába, szerencsének sok ellenséges körülménnyel kell küzdenie, ez már így van, nem jó azzal dicsekedni, ami lesz mert könnyen nem lesz. Lám az a koldus is, aki egy tojást vett fel meggazdagodási alapul, hogy megjárta! Hogy is volt csak? Igen, — a feleséggel üt az asztalnál és tervezgetett, úgy okoskodván, hogy a tojásból csirke lesz, csirkeből tyukot nevel, annak ismét sok tojása, aztán sok csirkeje lesz, azok árából vesznek borjut azt tehénre növeltetik, annak ismét borjai lesznek, úgy lehet aztán házat venni — földeket szerezni. S midőn már annyira vitte a számítgatást, hogy birónak látta magát „kikandikálva” majd meg is választva;

IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évré 6 frt félévre 3 frt. negyedévre 1 frt 50 kr.

A magyar népdalok legnagyobb gyűjteménye! A „Magyar Dal-Album” című egyetemes magyar népdalgyűjtemény V. kötetéből most jelent meg s 9. füzet a 961—980. számú, következő dalokkal: 1 Sallangós paripán vágat a betyár. 2. Sárga csizmám Miska. 3 Sipol a szél, hideg őszi este van. 4 Sikolt a harszi sip. 5 Sirtam én már eleget. 6 Sobri Józsi a csárdában. 7 Sorba legény 8 Sötét felhő borítja be az eget. 9 Szatmár város, nem látlak már. 10 Száll a felhő magasan. 11 Száraz kukorica szár. 12 Szébb a szöke mint a barna. 13 Szereltem szereltem. 14 Szeretem én a kis bakákat. 15 Szeretem én magát nagyon. 16 Szeretlek szeretlek galambom. 17 Szénaboglya de széles. 18 Szép sem vagyok mégis szeretsz. 19 Szívem adta lelkem adta. 20 Szöke víze a Tiszának A teljes gyűjtemény, vagyis a zongorára alkalmazott 1000 magyar népdal ára együttvéve 7 frt 80 fr. A f. évi ötödik évfolyam, vagyis a 801—1000-ik számú dallamok előfizetési ára bérmentve szétküldéssel: 1 frt 80 kr. A „Magyar Dal-Album” V. kötetének szöveggönyve „Magyar Daltár” V. kötet cím alatt jelenik meg; előfizetési ára 80 kr. A „Magyar Daltár” öt kötete mintegy 2000 dalszöveggel 4 frt. Előfizetések postautalványon a „Magyar Dal-Album kiadóhivatalához Győrbe intézendők

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Mi idézi elő a gyümölcselhullást környékünkön?

Tavasszal ha kimentünk a gyümölcsösbe egészen elvontunk ragadtatva a gyümölcsfak pompája által. — Minden fa virágzott, dísz öltönybe volt. S már előre örültünk a szép termésnek, csak a fagytól rettegtünk. Meg is kímélt ez meglehetősen, nem csinált valami nagy kárt, habár az érzékenyebb gyümölcsfaik el is rugták virágjukat. Megmaradt több faj alma és körte meg a szilva iv. — Ezek kezdtek fejlődni. De alig jött el július eleje, már kezdett hulni a félig kifejtett gyümölcs. Eleinte csak kisebb, később mindig nagyobb és nagyobb mennyiségben, úgy hogy most már alig van a fákön egy pár darab gyümölcs. A fa alja terítve van rohadt gyümölcscsel. A mi még a fán maradt az is kezd pusztulni s minden darab gyümölcsön egy 5—6 m/m hosszú, barnába átmenő rézvörös színű, ormányos kisbogár ül. Az almán és körten, az almászúró (Rhrinchües bachus) a szilván és cseresnyén Rh. cupreus, cseresznyebogár.

Hogy, hogyan pusztít e kis bogár az legjobban az almán fog szemünkbe tűnni. Az almára rá száll és bele szúrja ormányát és onnan szívja táp-

akkor egy könnyelmű szó, mozdulat, hogy elrontott, de hogy elrontott mindent!

A felesége ugyanis — a koldus asszony azt mondta: node ezután ha bíró lesz kee, ne legyik nagyon rátarti, se szigorú, bocsásson meg azoknak akik most velünk paczkáznak . . .

— Olyan nincs!! ordít haraggal a magát már bírói széken képzelő koldus s nagyot üt az öklével, a melyikben a tojás volt az asztalra . . . freccs a tojás, . . . freccs a bíróság . . .

Máté harhoztatta ezt a könnyelmű cselekményt, de nem sajnálta a hirtelenkedő koldust (soha sem tudott megbocsájtani olyanoknak, akik maguk assák alá szerencsésjüket. Ugy kell nekik, mert minek vigyázatlanok?)

— Megint szelet kerget, kigyelmed s odahaza executió várja. Ily szavakkal riasztották fel szegény Mátét álmodozásaiból, a mint egy mellék utcán át, hazafelé bandukolt. Ránezett. Ki az a vakmerő aki „most” az ő barátságával játszik? A szomszédja volt, aki annyira utjában áll a szerencsésének mindenkor. Nem rég is ha ő nincs, talán már nem jár gyalog, mert egy reggel épp akkor zargadta fel álmából, mikor egy furcsa madár, de nagyon furcsa volt, olyan páva alakú csakhogy . . . igen, a feje hátul volt, és a farka a sopleje elő, vagy hogy is lehetett csak mikor az olyan furcsa az álomban: elég az hozzá, hogy csőrében egy nemzeti szín szallagot tartott, s azon felvult írva három szám, három veres szám . . . s épen mikor a számokat nézte, költötte fel a szomszéd, persze a számokra nem emlékezett többé. A pávat? vagy a szallagot? azt meg hiába teszi a lutriba s az álmos könyvben nincs még. De mikor a lutri mellett ment el a huzás után, azonnal tiszta lett a dolog előtte, mert akkor már világosan tudott rá emlékezni, hogy azok a bizonyos számok jöttek ki, a miket ott látott, a páva tartotta szallagon.

(Folyt. követc.)

H I R D E T É S E K.

lálékát. De ugyancsak a gyümölcsbe rakja petéit is. Ha meg akarja fogni úgy igen vigyázva kell eljárunk, mert a mint közeledik az ember feléje rögtön össze huzza lábait s a földre esik, ha eltávolunk vagy csendesen maradunk úgy ismét felrepül a gyümölcsre és folytatja tovább karos pusztítását. Az hogy imét szíjva tápját s ide rakja petéit ez magába véve még nem tenne oly nagy kárt. Hanem ha petei kikelnek mi pár nap alatt bekövetkezik, úgy ezekből álcák fejlődnek mik összevissza furkálják a gyümölcsöt. S midőn elérték a kellő nagyságukat úgy a tönkre tett gyümölcsessel együtt a földre hullnak majd ki mászva a gyümölcsből a földre jutnak ét ott 3-5 cm mélységbe behabozzák magokat, így telelnek át. Jövő nyáron mint kifejlett bogár ismét előbujnak, hogy megsemmisítsék gyümölcs termésünket.

Hogy el is rothad az ilyen gyümölcs, ennek nem a bogár a közvetlen okozója. Erre csak mint mechanikai tényező foly be. Mert az által hogy a gyümölcsöt meg szurja, a penész gombák képesek lesznek oda magokat befészkelni (leginkább a Tóruva vagy Monilia fructigena gomba) s kedvező körülményekre találva megindul élet működésük s etrodhatják az egész gyümölcsöt. Mentől kedvezőbbek a körülmények a gomba fejlődésre, annál nagyobb mérvet ölt a gyümölcs lehullás.

Ily módon hiúsított meg az idén is legnagyobb részt gyümölcs termésünk. Hogy ennek némileg elejét vegyük, ajánlható a rothadt gyümölcsök összeszedése és elásása*) de ez legalább 4-50cm mélyen történjék. Ez által még a gyümölcsben lévő álcát tönkre tesszük így a jövő évre a bogár létrejöttét megakadályozzuk.

Van még egy czéjra vezetőbb pusztítási módja ez abban áll hogy tavasszal midőn még a rovar báb alakja 3-4 cm mélyen a földben van, jó mélyen legalább a fak alján a földet megforgatni, ez által nagyon mélyre kerülve a báb elpusztul. Ezzel különben kétfős czélnak szolgálunk 1-ször a rovarokat pusztítjuk 2 szor meg a földet po-hanylunk. Azt a kevés költséget mit rajtok fordítunk megtérítik az által, hogy szebb és több gyümölcsöt fognak adni gyümölcsünk.

*) Tudtommal Franciaországban a lehullt gyümölcsöt állatokkal étetik fel. A gyümölcssavany az állatokat a járvány betegségekétől is megóvjá. Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Mihálfi József.

H i r d e t é s.

Ma délután a kaszinó helyiségében **4 darab vaskályha** árverés útján eladatni fog.

A becsi 1883. évi gyógyszereszi kiállításán ezüst érmet nyert.

A MOHAI
AGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

S AV A N Y U V I Z E

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajában. Átalában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének főfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

É D E S K Ű T Y L.

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

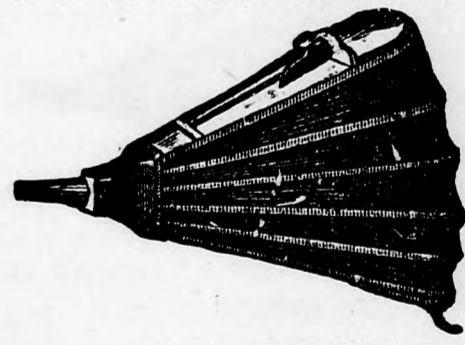
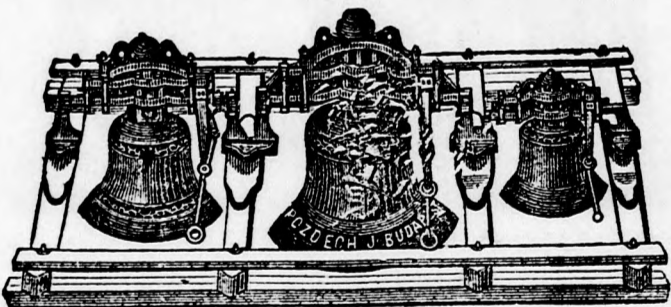
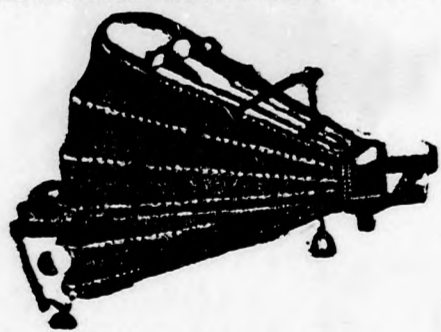
1.000.000

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai „AGNES” saványviz-forrás telepén 1883. november 15-én töltetett az

egy millióodik palaczk Agnes-viz

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt saványvizének ennyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

12-12 Raktár Szarvason Nyácsik So maurnál.

KITÜNTETÉSEK:

BUDAPEST 1847.
BUDAPEST 1857.
LONDON 1862
GYŐR 1865.
BUDAPEST 1865
BÉCS 1866.
PARIS 1867.
ARANY KERESZT
1866.

POZDECH JÓZSEF UTÓDAI (THURY JÁNOS ÉS FIA)

Első magyar fuvogár, harang- és érezőntöde, szabad. harangfelszerelés
ÉS NAGYSZERKOVÁCSÁG
BUDAPEST KÜLSŐ VÁCZI UT 44. SZ.
AZ OSZTRÁK MAGYAR ÁLLAM VASUT INDÓHÁZA KÖZELÉBEN.

KITÜNTETÉSEK:

KECSKEMÉT 1872.
MOSZKVA 1872.
BÉCS 1873.
BÉKÉS-CSABA 1875.
SZEGED 1876.
PARIS 1878.
SZ. FEHÉRVÁR 1879.
KORON. AR. KEBESZT
1883.

Van szerencsénk tudatni, hogy az eddigi Gyáruteza 20. szám alatti gyárunkkal **külső váczi ut 44-ik szám alá helyezkedtünk által.**

Elváltunk minden nagyságu **harangok öntését**, azok szabadalmazott rendszerünk szerinti felszerelését, **régi modorra szerelt harangok átszerelését**, s minden e szakmábavágó munkát a legjutányosabb áron.

Ajanljuk a legjobb és legszolidabban készült **fuvó és tábori tűzhelyeinket üllők, satuk, fűrógépek, úgy minden kovács, lakatos és rézműves szerszámaikat**, és különösen **solid gyártmányu emelő hévèreinket.**

Költségvetések, képes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Harang felszerelési rendszerünkre 1884 april havában kizárólagos szabadalmat nyertünk.